

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban dtvéve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz hozva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczta u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, február 6.

A kongresszus tárgyalásai.

Több mint két esztendővel ezelőtt, 1897 nov. 12-én ült össze az országos autonómiai kongresszus. Két helyről kapott irányítást, de mindkettő csak a szélső határokat jelölte meg, azokat is csak nagy általánosságban. Az apostoli királynak kegyes leirata, mely a kongresszust összehívta, utal az 1871-iki elaborátumra, mint a melynek átdolgozása képezi a kongresszus feladatát; hivatkozik a főkegyuri jogra, de csak egész általánosságban. A kongresszust megnyitó bibornok-hercegprímás három irányelvet, mintegy határpontot jelölt ki a kongresszus számára, mind a három olyan, amely a dolog természetéből önkényt következik. Egyik a főkegyuri jog, másik az egyház hierarchikus szervezete, harmadik az államnak főfelügyeleti joga.

Hogy ez az irányítás nagyon általános, hogy részletes instructióra lenne szükség, érezte ezt a kongresszus tagjainak java része. A megnyitó gyűlés előestéjén a magyarországi katolikus közélet egyik vezéralakja, Zichy Nándor gróf a következő indítványt tette:

«Mielőtt szervezkednénk, tudnunk kell, mi lesz feladatunk; mit vonhatunk be az autonómia körébe abból, amit eddig a közoktatás miniszteriuma utján intézett felső Urunk, legfőbb kegyuri minőségében. Ilyenek: a nagyobb beneficiumok betöltése és azok kezelése széküresedés esetében; a katolikus vagyon, alapok és alapítványok kezelése és hovaforrása: a

katolikus közép- és esetleg felsőbb iskolák ügyeinek a törvény korlátjai közötti intézése.

Ezek iránt a Felsőházhoz, legfőbb kegyurunkhoz kell megfelelő uton és módon kérelmezőleg járulnunk.

Ezt követeli a felső Ur jogainak tiszteletben tartása és a kongresszus méltósága. Tartozunk ezzel magunknak és az ügynek. Tartozunk ezzel küldőinknek, a katolicizmusnak. Mert annak érdekei fölött, találgatólag, vagy a bizottságok leple alatti bizalmas érintkezések alapján egyezkedve, nem tárgyalhatunk, nem határozhatunk és le nem mondhatunk.

Ezért, mielőtt a 27-es bizottság a revízióhoz fogna, hivatva lesz a kongresszus előtt egy alázatos felterjesztést javaslatba hozni, melyben a fennebbiek indokolva és kellőleg körülírva összefoglaltatnának.»

A kongresszus plenuma elé nem került az indítvány. Az autonómiai tervezet kidolgozására »minden utasítás nélkül« kiküldte a 27-es bizottságot, melynek munkálatai képezik ma a kongresszus tárgyalásainak alapját.

A kongresszus mostani üléseinek megnyitása előtt tartott általános értekezleten már szóba került az az indítvány, hogy a kongresszus csak általánosságban fogadjon el a többségi javaslatot s aztán a részleteket bizza a bizottságra, mely tájékoztatást szerezzen a döntő tényezők akaratáról s ennek megfelelőleg dolgozza ki a részleteket. Ugy tekintették ezt az indítványt, mint az autonómia elodázását s azért nem ment bele az értekezlet.

Az első érdemleges ülésen a kongresszus előadója, dr. Hoványi Gyula arra az ellentetésre, hogy a bizottság többsége által közzétett javaslat nem bír valódi tartalommal, azt feleli, hogy a döntő

tényezők véleményét még nem ismerik, kérték, de nem kapták meg s így — okulva az 1871-iki elaborátum sorsán — arra törekedtek, hogy a főkegyuri jogot, az állam főfelügyeleti jogát s az egyház isteni szervezetét ne érintsék és e keretek között olyan tervezetet készítsenek, mely legyőzhetetlen akadályokba nem ütközik s így emberi előrelátás szerint keresztülvihető.

És az érdemleges tárgyalás harmadik napján nem kisebb tekintély, mint Horánszky Nándor beadta ismeretes indítványát, mely szerint most csak általánosságban fogadják el a javaslatot s ne menjenek bele a részletes vitába. Lépjen érintkezésbe előbb a bizottság az illetékes tényezőkkel s a tanácskozás eredményeit és a felmerülő módosításokat terjessze mielőbb a kongresszus elé.

Ez képezi most sarkpontját az autonómiai vitáknak.

Annyi haszna volt már e vitának, hogy fontos kijelentésre bírta az elnöklő hercegprímást. A püspöki kar — mondá a hercegprímás — igenis akar az egyház szervezetének megfelelő autonómiát. Ezt a fontos kijelentést kétségkívül nagy megnyugvással és éledő reménnyel veszik tudomásul az ország katolikusai.

Horánszky indítványának mi lesz a sorsa? — még nem lehet tudni. A kongresszuson nem pártok szerint, hanem benső meggyőződés szerint megy majd a szavazás. Rakovszky és Ugron nagyhatású beszédjei azt mutatják, hogy erős ellenzéke lesz az indítványnak. Ugron magát a kongresszust tartja illetékes tényezőnek

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A basa rózsája.

Irtá: Deér.

Fényes, ragyogó termekben jártam. Puha, himes, szőnyegek fogták fel lépteim zaját és angyalarcú, észvesztő tekintetű leányok nyitottak ajtót előttem.

Mindenütt puha kényelem, bódító mámor kínálkozott. És a lelkem úgy fázott, úgy remeggett. Nem találtam a nagy fényességben, a nagy ragyogásban semmi melegséget. Hideg, fagyasztó volt körülöttem minden.

Az ifju szép syrének mosolyogva fogtak körül; selymes, puha heveikkel végig czirógatták arcomat, majd liliomkarjukat nyakam köré fonták s mámorító, bódító szavakat sugtak fülembe. És mikor arcomon éreztem izzó, szinte égető csókjait, a lelkemet, egész valomat újra elfogta valami fázós, didergő hangulat s csak az járt az eszemben, hogy a csók, ez ölelések nem a szeretet megnyilatkozásai. Csikolnak, ölelnek, mert uruk vagyok nekik, mert függnek tőlem.

Félnek tőlem és nem szeretnek.

Erre a gondolatra aztán úgy belenyilallott valami erős fájdalom a szívembe, — hogy felébredtem.

Atom volt az egész. És úgy örültem, mikor felébredtem. Örültem kicsi, egyszerű szobámnak,

hogy a kik engem szeretnek, azok csak magamért szeretnek, nem érdek, nem önzés köti őket hozzám.

Aztán azokon a hatalmas, nagy embereken járt a gondolatom, kik fényben, pompában élnek s úgy sovárognak, egy kevés melegség, egy kicsi szeretet után.

Eszembe jutott egy hervadt virág, egy színe hagyott rózsája, a Feriz basa rózsája.

Feriz basa hatalmas, nagy ur volt és mégis nem volt egyéb boldogsága, mint egy hervadt rózsája. És a mi boldogságot az nyújtott, az is inkább szomorúság volt, egy édes emlék a múltból, soha sem teljesülhető ábrándokról, izzó, forró, vágyakról.

Pedig Feriz basa hatalmas, gazdag ember volt.

* * *

A hatalmas gazdag Feriz basa, egyedül ül fényes, keleti puhasággal berendezett termében, pompa, ragyogás veszi körül s a basa arca mégis oly szomorú, bánatos. A tekintetében is van valami csendes, hallgató fájdalom.

Alig harminczöt éves lehet e férfi. Keletiesen szép vonásai, izzó, mélytűzű szemei, hatalmas szenvedélyekről tanuskodnak s egész valóján meglátszik, hogy ez az ember csak parancsolni tud.

És mégis, most oly bánatos, oly szomorú. Tekintete ott kalandoz a virágos kert tarkasá-

gai közt; a lelke meg ábrándozik édes boldogságról, nagy szerelemről.

Majd hirtelen felkel. Összerázkodik, mintha szabadulni szeretne valamitől. Aztán csenget, mire négy ifju szép leány lebben elő. Ezek körülfogják a hatalmas urat, beczézzgetik, dedélgetik. Remegve lesik, mikor tűnnek el a ránczok a basa magas homlokáról, mikor nyílnak mosolyra szótlan ajkai.

De a basa nem mosolyog. Csak nézi azokat a esábos, élni hívogató syrénéket, aztán meg lassan elfordul tőlük.

A leányok ijedten néznek össze. Vajjon mi fog történni. A basa haragszik s mindegyikük fiatal élete csak egy gyenge hajszálon függ.

De a hatalmas nagy ur nem bántja őket. Csendesesen oda fordul hozzájuk és minden haragtól ment, inkább szomorú hangon szól hozzájuk:

— Elmehtetek. Vigadjatok magatok közt. Küldjétek ide Juliát.

A leányok meghajtják fejüket s nagy sietve távoznak.

A basa meg néz hosszasan utánuk. De nem őket látja, hanem epedő tekintettel lesi a függöny libbenését, melyen át jönnie kell a leálynak, kit a hatalmas, gazdag basa forró vére egész izzó szenvedélyével szeret — s kinek szerelmét nem tudta megnyerni.

Fiatal, alig tizenhét éves tavaszt látott leányka lépett be a basához. A bejáratnál megáll s

s így feleslegesnek tartja más tényezők megkezdését; Rakovszky csak a főkegyurhoz akar fordulni, a kormányt nem ismeri el e kérdésben illetékes tényezőnek. Mások halasztástól félnek, elég volt két esztendő, — csak nem fogjuk megint elülről kezdeni.

Horánszky indítványa mellett folyik a javaslat általános vitája is, még pedig méltóságtejesen, érdekesen és tanulságosan. Az 1871-iki liberális teoriáknak hirmondója sincsen. Felemelő látni a kath. öntudat magasztos megnyilatkozását.

Ha így folyik tovább is a vita, magának ennek a szervező, előkészítő kongresszusnak is, az ott elhangzott beszédek és a sajtó útján nagy hatása lesz az egész országban. Mennyit remélhetünk majd az autonomiától?!

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, febr. 5. (Saját tud. táv.) Széll Kálmán miniszterelnök ma reggel váratlanul Bécsbe utazott, a honnan br. *Fejérváry* honvédelmi miniszter csak tegnap érkezett meg. A miniszterelnök utazását politikai körök igen komoly okokból valónak mondják. Bécsben ülésezik ugyanis jelenleg egy katonai bizottság, mely a véderő törvény tervezett reformján dolgozik. A honvédelmi miniszter is e miatt volt Bécsben, mert a reformhoz mindnyájan a legnagyobb aggályokat fűzik. A hadügyi vezetőség ugyanis a *N. W. Tagblatt* értesülése szerint erősen ragaszkodik azon tervéhez, mely szerint az ujonczok létszámát évi 50,000 fővel emelnék föl. Ezen javaslatot már nem-sokára a parlamentek elé terjesztik és többen meg vannak arról győződve, hogy e javaslat keresztülvitele a magyar parlamentben szinte a lehetetlenséggel határos. Ez a miniszterelnök utazásának oka.

Megzáfolt híresztelés.

Egy estilapnak az a híresztelése, a mely czélzatos módon *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter személyével foglalkozva, a miniszter legközelebb bekövetkezendő lemondását jelenti és már esetleges utódját is megnevezi, a *Bud. Tud.*-nak illetékes oldalról eredő értesülése szerint *teljesen valótlan*.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, február 6.

Elnök Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen voltak: br. Fejérváry Géza, Plósz Sándor, Lukács László. A mult ülés jegyzőkönyvét hitelesítik.

Az 1900. évi költségvetés.

Gróf *Benyovszky* Sándor: Jobb és hathatósabb gazdasági politikát kíván. Tiltakozik az ellen, mintha a mezői munkásoknak jó dolga volna. Igen rosszul fizetik őket még ma is. A nagybirtokosoknak sincs épen fényes sorsuk, mert a föld értéke nem adja meg a kellő kamatokat. A kereskedők és iparosok is panaszkodnak. Mindebből az következik, hogy a budgetet még inkább megterhelni nem szabad. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Egy szűzbeszéd.

Hegedüs Loránt: A költségvetési vita folyamán, de a sajtóban is a legtöbbször azt a kérdést hallotta és olvasta a legkértelkedőbb hangon felvetni, hogy hol vannak és melyek ama nagy czélok, a melyeket a kormány követ és megoldani akar. De a felelet is mekaptá mindjárt az ellenzéki beszédekben, mert hiszen felvetették a közigazgatási reformot, az adóreformot, gazdasági helyzetünk javítását, iparfejlesztést stb. Mindezek ama nagy feladatok, a melyeknek megoldása a kormányra vár és azokat keresztül vinni óhajtja is. Csak az a kérdés, hogy hol van a kiindulási pont. Szólt az tartja, hogy ez a pont a tisztviselők helyzetének a javítása. (Helyeslés.)

Itt egy dilemma előtt állunk, a melynek egyik része az, hogy a személyes kiadások év-

ről-évre szaporodnak, holott azokat redukálni kell, a másik része az, hogy a tisztviselők fizetését pedig emelni kell. (Élénk helyeslés.) Annál szükségesebb ez, mert e nélkül a többi reformokat sikeresen keresztül vinni lehetetlen. — Mielőtt erről behatóan beszélne gróf Zichy Jánossal szemben van egy megjegyzése.

Zichy a pénzügyminiszter expozéjára utalva, a progresszív adó ellen tett kifogást a szegényebb néposztály érdekében. Ez a legnagyobb tévedés. A progresszív adóztatás épen a legszegényebb emberek érdekében van, a kiket másrészt a fogyasztási adó legközvetlenebbül s a legerősebben sújt. Az egész újabb adótudomány, mint a külföldön látjuk — épen a progresszív adóalapon áll.

Rátérve a tisztviselők helyzetére, kijelenti, hogy már az osztrák és a magyar tisztviselők fizetése között is nagy az aránytalanság, holott Budapesten az élet drágább még valamivel, mint Bécsben. Sorra veszi különösen a pénzügyi tisztviselők anyagi helyzetét s abból azt a következtetést vonja le, hogy a munka és szolgálati idő épen nincs arányban a fizetéssel. (Helyeslés) Mi ennek a következménye? Az, hogy a tisztviselő elveszti a kedvét a legtöbbször az egész életén át egy munkakörben élve, szűk látköre lesz, semmivel egyébbel nem törődik, mint a maga dolgával és idővel nemcsak a tintája szárad be, de az agyveleje is. A tisztviselők helyzetével a társadalom nem sokat törődik, de legkevésbé a vidéken, a hol különösen a pénzügyi tisztviselőknek még az elõítélettel is meg kell küzdeniök, mert nevük egyszerűen fináncz!

Ezek a tisztviselők aztán mindent csak a minisztertől várnak. Ugy tünnek fel e hivatalnokok, mint a tulzsufolt villamos kocsi közönsége, a mely öklében kérvényeket szorongat.

Csodálatos, minő furfanggal járnak el egy ilyen kérvénynek a miniszterhez való juttatásában. Ha e helyett más, komolyabb munkával foglalkoznának, ha találmányokra fordítanák e furfangjukat, a magyar szabadalmi irodák nem győznék a munkát.

Azt tartja, hogy a hivatalnokok egy része felesleges, egy másik része feleslegessé tehető. (Halljuk! Halljuk!)

csengő hangon tiszta magyarsággal szól a basához:

— Itt vagyok, hatalmas basa. Hivattál, parancsolj velem!

Feriz basa szenvedélytől reszkető hangon szólt:

— Oh Julia, hát csak ez a hideg, fagyasztó hang? Hát nem tudom megnyerni szerelmedet?

— Szolgáló, rabod vagyok, — basa — rendelkezhetel velem — szólt Julia nagy szomoruan.

A basa kissé ingerülten válaszolt:

— Minek emlékeztetsz mindig arra, hogy rabom vagy! Nem félsz, hogy élni fogok hatalmasammal s nem fogom várni, míg szerelmedet megnyerem?

— Nem félek basa. Ha szeretsz akkor nem óhajtod halálomat. Pedig ha hozzám érsz, — az halálom volna. Magyar leány vagyok s inkább önkezemmel vetek véget életemnek, sem hogy becstelenségben éljek.

A basa arczán újra megjelent valami csendes, fájó szomorúság.

— Bocsáss meg Julia, hogy így szóltam hozzád. Forró heves szívem fellángolt s nem tudtam mit beszélek? Hisz annyira szeretlek Julia. Láthatod mint emésztí lángoló szenvedélyem egész valómát. Tudod, hogy megtettem mindent, hogy szerelmedet megnyerjem. Úrnöm, parancsolom vagy s én még csak tekintetemmel sem sértettelek meg soha. De hát szólj Julia, mit tegyek, hogy szerelmedet megnyerjem.

És a basa odaült a leány mellé egy kis számolýra. Julia meg nézte ezt a hatalmas, szép embert és egy könnyet törölt ki szép szeméből. Aztán csendesesen beszélni kezdett.

— Bocsáss meg, Feriz basa. Ne akard, hogy én szeresselek. Látod, én nem tudlak szeretni, hazudni nem vagyok képes.

Aztán egy rózsát vett ki a hajából a leány.

— Nézd ezt a rózsát, basa. Ugy-e milyen szép, milyen illatos még! De holnap már fakó, hervadt lesz. És miért? Mert elszakították onnét, a hol kinyílt, hol együtt illatozhatott a többi rózsával. Hiába kívánnók, hogy itt is illatozzék, itt is virítson tovább. Nem kell a rózsának fény, pompa, hanem napsugár, melegség. Az a sugár, mely életre fakasztotta az a melegség, mely illatossá, virulóvá tette.

— Nem értek Julia. Nem tudom, mit mondasz. Magyarázd meg szavaidat. Beszélj világosan.

A leány szomoruan mosolygott. Fájt neki az a tudat, hogy tán szomorúságot fog okozni ennek az elõtte ülő embernek. De aztán mintha eszébe jutott volna valami, beszélni kezdett. És a mint beszélt, halavány arczán tüzrózsák fakadtak, s nagy buzavirágkék szemében ott ült lelkének igéző tüze, szenvedélyes szerelme.

— Legyen tehát. Halld meg hát hatalmas basa, a mit hallani akartál s aztán öl meg, vagy tégy velem bármit,

— Beszélj Julia. Bármit fogsz mondani, én

hallgatlak s boldog leszek, ha egy könnyet törölhetek le szép halavány arczodról.

— Te azt akarod — szólt a leány — hogy szeresselek De azt nem kérde, hogy szeret-hetek-e, szabad-e szeretnem. Te elraboltál engem, szép magyar hazámból s ide hoztál rabnak, kalitkába zárt madárnak.

— Mert nagyon szerettelek — susogta a basa.

— Elraboltál azoktól, kiket én szerettem. Idegen földbe ültetted s azt akarod, hogy újra nyíljak, újra szeressek. Nem lehet ez basa. Mikor engem ide hoztál, akkor az én szívemben már kipattant a szerelem virága, én már akkor szerettem.

— Julia! — hörögte a basa.

A leány arca meg úgy égett, tekintete úgy csillogott.

— Igen basa én szeretek. Szeretek egy ifjut, ki vér az én véreből. Magyar, amint magyar vagyok én. Én hűséget esküdtem neki s magyar leány megtartja az esküt, a mit fogadott. És én is megtartom az esküt. Szeretni fogom szívem választottját, míg érezni, gondolkodni tudok.

— Julia, ne zuzd össze szívemet! — kiáltott föl a basa.

— Te akartad Feriz basa, hogy beszéljek. És még nincs vége. Még nem fejeztem be. Hallgass meg végig. Az az ifju, kit szeretek s ki engem is szeret, itt él udvarodban. Naponként látjuk egymást és e naponként váltott tekintetből merítünk erőt a további küzdelemre.

Miután a legtöbb hivatalnok ugyanegy hatáskörben mozog hosszú időig, kifejlődik bennük a hivatali gőg, a mit aztán a közönsséggel éreztetnek. Önfegyelmességük nincs, a pénzzel bánni nem tudnak, különösen nem a vidéken, a hol a legtöbbszőr imponálni akarnak. A fizetés beosztása, ez volna a kötelességök. Rendszeresen hónap vége felé elfogy a fizetés, de ekkor is nagy szivarral járnak a kaszinókba kártyázni, mert futja — az adósságból.

Thaly Kálmán: A kártya itt a legnagyobb baj!

Hegedüs Lóránd: Miként segítsen tehát a kormány az állapotokon? (Halljuk!) Először a fizetés elrendezésével, javításával; 2-or a tisztviselők jogainak pontos megállapításával; 3-or azzal, hogy a közigazgatás felesleges kerekéi kidobattassanak.

A szolgálati pragmatikát mielőbb meg kell csinálni, a hivatalokat decentralizálni kell, különösen pedig apasztani kell a fórumokat. Így például a közigazgatási bizottság pénzügyi fórumnak egyáltalán nem felel meg, mert csak megakasztja az ügyeket, holott a pénzügyi dolgokhoz a pénzügyigazgató helyettesén kívül a bizottságban senki sem ért semmit.

A közigazgatási bizottságot meghagyná ugyan fegyelmi fórumnak, de egyébként teljesen szükségtelennek tartja. Szoros összefüggésben van e kérdéssel az egyenes adó kérdése. Szerinte a községektől el kellene venni az adókezelést, a mi megkönnyítené a községek terheit. A tisztviselők hatáskörét ki kell bővíteni és a felelősséget kiterjeszteni a hivatalnoki kar minden tagjára. Köszöni a tanúsított figyelmet.

Beszédével tanubizonyságot akart tenni arról, hogy igenis vannak problémák, a melyek-kell komolyan foglalkozni lehet, bizonyágot arról, hogy mennyivel többet ér felekezeti vilongásoknál és közjogi vitáknál az, ha fontos nemzeti érdekeket tárgyalunk; arról, hogy mily jó, ha a kormánynak módja és ideje van folytonos harcok helyett munkálkodni és ezért a munkára hívja fel a parlament tagjait. A költségvetést elfogadja. Szónokot és **Hegedüs** Sándor minisztert pártkülönbség nélkül üdvözlik.

Elnök: az ülést felfüggeszti öt perczre,

Szünet után.

Holló Lajos: Hegedüsnek igaza van, de annak oka, hogy a tisztviselők nyomorognak a közöstudgyi kiadások horribillie volta az oka. A közöstudgyi kiadásokat apasztani kell, mert ezek improduktív kiadások s a nemzetnél ezer és ezer szükséges tényezővel kell számolnia.

Teleczky Kristóf szerb szadelpárti igen hazafias hangon tartott beszédében a néppártot támadja, mert szerinte e párt csak felekezeti gyűlölséget támasztott mindentűt. A szerbek részére szeretetet kér. A vita folytatását holnapra halasztották.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Holnap, csütörtökön délután tartja meg Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága rendes havi közgyűlést.

A tárgysorozat legfontosabb pontja a villamos vasut szerződése lesz, amelyet minden változtatás nélkül terjeszt elő a tanács.

A tárgysorozat a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának f. évi február hó 8-án esetleg következő napjain, mindenkor délután 3 órakor a város-ház tanácstermében tartandó közgyűlésén a következő ügyek tárgyalatnak:

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. Belügyminiszter ur jóváhagyása a rendőrtisztviselők s legénységi létszám szaporítása ügyében.
3. A tanács előterjesztése a katonai élelmezési raktár részére szükséges közterület átfocsátása iránt.
4. U. a. jelentése a kövezetvám, vásárvám, helypénz- és hidvám múlt évi házi kezelésének eredményéről.
5. U. a. jelentése a nagyvárad gőzmozdonyu közuti vaspálya részvénytársasággal a villamos városi vasut építésére kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.
6. U. a. előterjesztése nevezett vállalattal a villamos erő átvitelre kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.
7. U. a. javaslata a vízműtelep vízbőségének biztosítása végett szükséges szükséges galeria kiépítésének elrendelése iránt.
8. U. a. javaslata Budapest főváros törvényhatóságának a tűzkárbiztosító intézeteknek

a tűzoltói kiadásokhoz való hozzájárulására törvényhozási uton leendő kötelezése tárgyában.

9. U. a. javaslata a helybeli szeszgyárosoknak a szeszipar érdekében beadott kérelmének támogatása iránt.

10. U. a. javaslata a gázvilágítási szerződés feimondása iránt beadott indítványra vonatkozólag.

11. U. a. jelentése a vízműtelephez vezető villamos jelző készülék vezetékekének a felső vasuti híd alatti átvezetésére a m. á. v. üzletvezetőséggel kötött szerződés jóváhagyása iránt.

U. a. jelentése a város részére 1900—1902. években szükséges:

12. kőműves és ács munkákra,
13. asztalos,
14. lakatos,
15. szobafestő,
16. mázoló,
17. üveges,
18. bádogos,
19. cserepező,
20. kerékgyártó,
21. kovács,
22. burkolati,
23. föld, sár, kavics-hordási és egyéb fuvarozási munkálatokra megtartott árlejtések eredményéről.

24. U. a. jelentése Löwy Ignácczal megkötött kövezet-vám egyezmény jóváhagyása iránt.

25. U. a. jelentése Sütő Sándor volt közrendőr állásába visszahelyezése, illetve a nyugdíjalapba teljesített fizetés visszaszolgáltatása iránti kérvénye tárgyában.

26. U. a. dr. Mer Samu orvostudori,

27. U. a. Sáfár Józsefné születésű oklevelet meghirdetés végett bemutatja.

Miről midőn a törvényhatósági bizottság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a város tanácstermében kitéve lesznek s bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1900. február hó 6-án.

Komlóssy József,
tb. főjegyző.

A jóváhagyott megyei telefonhálózat.

Nagyvárad, február 6.

A m. kir. belügyminiszter egy ma érkezett leiratában jóváhagyta a megyei telefonhálózatot, még pedig olyan meg-

— Hah! — kiáltott föl a basa — beszélj leány! Ki az az ifju, ki ide betolakodott?

— Nem tolakodott be, ti hoztátok ide. Ő elfogatta magát, hogy ide jöhessen, hogy itt lehessen közelemben. Ő épp oly rabszolgád mint én. Ő épp úgy szenved, mint én s mindketten epedve várjuk a perczet, mikor egymás karjaiba repülhetünk.

— Ki ő? — kérdi elfojtott hangon a basa.

— Alvinczy Imre, — válaszolt a leány.

— Most már tudod hatalmas basa, szívem féltve őrzött titkát. Tégy velem a mit akarsz, csak egyre kérlek. Ne bántsd azt az ifjut. Hisz ő nem tehet arról, hogy szeret.

A basa merengő szemekkel bámult maga elé. Tekintete hol felcsillámlott hol meg szomorú, merengő lett. Majd fölkel. Izgatottan járkált föl-alá.

Aztán oda ment a leányhoz s valami különös, szinte bánó hangon szólt hozzá:

— Julia, köszönöm, hogy őszinte voltál hozzám. Tehát nem szeretsz. Jó. Most csak azt az egyet kívánom, akarom, hogy soha mig élsz el ne feledd Feriz basát!

Ugy csillogott a basa szeme, úgy remegett a leány.

A basa csemetett s a belépő szolgának meghagyta, hogy küldjék be hozzá Alvinczy Imrét.

Hogy elsápadt erre az a szegény leány.

— Feriz, hatalmas basa, mit akarsz tenni?!

— Azt akarom, hogy mind a ketten megemlegessétek Feriz basát!

— És a basa elfordult, mosolygott és nagyhirtelen egy könyvet törölt le arczáról. Julia meg remegve várta az a pillanatot, mikor szembe fog állni a bálványozott ifjuval.

S mikor megnyílt az ajtó s belépett rajta a deli magyar ifju, Julia sikoltva rohant hozzá!

— Imre, szerelmem!

Az ifju meg átölelte a leányt s megcsókolta annak homlokát. Aztán kibontakozott az ölelő karokból; csak azt a rózsát felelte kezében, a mit Julia adott neki.

— Itt vagyok hatalmas basa — szólt az ifju — parancsolj velem.

Feriz basa sokáig nézte az ifjut, meg azt a szép magyar leányt. Aztán odalépett hozzájuk. Megfogta a leány kezét s kissé remegő hangon szólt hozzájuk:

— Julia én szeretlek és szeretni foglak a mig élek! De te nem tudsz szeretni. Hát azt akarom, hogy ha már nem szeretsz, hát legalább jó-szívvvel gondoldj reám mindig. Akik így szeretik egymást, mint ti ketten, megérdemlik, hogy egymásé legyenek. Szabadok vagytok s mehettek vissza abba a szép Magyarországba! Igazán kívánom, hogy boldogok legyetek!

Két ajk forrt össze egy hosszú, édes csókban. Aztán Julia odament a basához, s megcsókolta annak kezét. A basa meg átölelte a leányt s megcsókolta annak halványpiros arczát.

— Vidd e csókot emlékül, Julia. És juttassa eszedbe Feriz basát, ki megtanulta be-

csülni a magyar leányt, a magyar leány szerelmét.

Aztán az ifjuhoz lépett a basa.

— Aldjon meg a gondviselés! Bucszóul arra kérlek, add nekem azt a fehér rózsát, mit Julia adott neked.

Az ifju átnyújtotta a rózsát s aztán karonfogta Juliát s kivezette őt a fényes, ragyogó teremből.

Feriz basa meg hosszasan nézte azt a hervadásnak indult rózsát és úgy elgondolta, milyen kár is azért a virágért, melyet fakadó bimbó korában tépnek le. Aztán meg körülhordozta tekintetét a ragyogó, fényes teremben. És újra érezte, hogy valami belenyillalik a szívébe. Oly elhagyottnak, üresnek érezte életét. Nincs senkije, kiről tudhatná, hogy szereti. Egy sem; kit ő szeret — az most vált el tőle, tán örökre. Hiába a nagy kincs, a nagy hatalom, ha nem lehet rajta megvásárolni egy kis boldogságot, egy kevés szerelmet...

Mikor így eszembe jut a Feriz basa története, egy örök kicsi, egyszerű szobámnak, meg annak a tudatnak, hogy csak egy szegény poéta vagyok. Mert így, akik engem szeretnek, azok csak magamért szeretnek.

— És van ebben a tudatban valami édes, megnyugtató.

szorítással, mely ugyan eléggé terhes, de azért a nagy mű építését ez a megszorítás nem fogja késleltetni.

A megye törvényhatóságának mult évi június havában tartott közgyűlése határozta el, hogy megyei telefonhálózatot létesít, melylyel először is a főszolgabírói székhelyeket kapcsolja össze, azután mindazon községeket, melyekből legalább 3 előfizető lesz. A nagy mű 4 év év alatt létesülne, még pedig az első két évben a Nagyváradtól délre, a másik két évben pedig a központtól északra fekvő járásokat kapcsolná össze. Az építési költségből a törvényhatóság 75097 frtot vállalt magára, melyet egy felveendő hosszabb lejáratu kölcsönnel fedezne. Annak idején hosszasan foglalkoztunk ezzel az ügygel és kifejtettük, hogy ilyen formán az interurbán telefon utján Biharvármegye legelmaradottabb községe is érintkezni fog az ország minden városával. Ezen reményünket azonban meglehetősen csökkentette az a kereskedelmi miniszteri rendelet, a mely *Gyulára* érkezett, melyben kifejti a miniszter, hogy a megyei telefonhálózat nem kapcsolható be az interurbán hálózatba.

Marad tehát a megyei hálózat tisztán a megyei hivatalos szolgálatra és a közönség szolgálatára, a mi azért szintén nem megvetendő valami, ha tekintetbe vesszük Biharvármegye nyomoruságos közlekedési viszonyait és a lassu postai szolgálatot. Bizunk a megye elismert tevékenységű férfiában, hogy a már miniszterileg is jóváhagyott tervezetet minél hamarabb végrehajtják.

A jóváhagyó min. rendelet teljes szövegében különben a következő:

Biharvármegye közönségének!

Nagyvárad.

Biharvármegye törvényhatósági bizottságának a m. évi június hó 21-én hozott 244 sz. határozatát, mely szerint *megyei telefonhálózat* létesítése céljából megszavazott 75097 frt 20 krnyi hozzájárulás fedezésére legfeljebb 80.000 frtüg menő hosszabb lejáratu törlesztéses kölcsön vétetik föl s ennek törlesztési részletei a vármegyei közszükségleti alapból fognak fedeztetni s egyuttal az alispán felhatalmaztatott, hogy a mennyiben a telefon építési munkája a vármegye területén a kölcsön felvételét megelőzőleg már eszközölhető volna és a vármegyei hozzájárulás ennek folytán az idevonatkozó fedezet beszerzése előtt esedékessé válnék, ezen hozzájárulás esedékes részletét a vármegyénél, még pedig a m. évi november hó 1-én 33576 sz. a. tett hivatalos jelentése szerint a *közüti alapból ideiglenesen* kölcsönkép vehesse föl, — *jóváhagyom* és pedig a közüti alapot illetőleg a kereskedelmi miniszter ural egyetértőleg.

A határozat azon részét azonban, mely szerint a telefonhálózat építési munkájának egy része a községek természetben kiszolgáltatandó közmunkájának felhasználásával lenne teljesítendő a kereskedelmi miniszter ur jóváhagyhatónak nem találta, mert az 1890. évi I. t.-cz. 37. ill. 46. §-a értelmében a községi közmunka a viczinális és községi közdülő közutak építése, fentartása és kezelése költségeinek fedezésére fordítandó és így azt

más célra mint azt a törvény megállapítja, igénybe nem vehető.

Miről a vármegye közönségét a mult évi október havában sz. a kelt alispáni jelentésére oly felhívással értesitem, hogy a szóban levő kölcsön felvétele iránt saját hatáskörében intézkedjék s ez iránt hozott határozatát, a kölcsönről közjegyzői okirat alakjában kiállított kötelezvényvel együtt jóváhagyás végett hozzám terjessze föl.

Budapest, 1900. február hó.

Jakabffy
államtitkár.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Febr. 7. A kath. kör vál. ülése este 1/2 6 órakor.
Febr. 8. Szépészeti egyesület ülése d. u. 5 órakor a városházán.
Február 10. Biharvármegyei Takarékpénztár közgyűlése.
Február 11. A Leszámitoló bank közgyűlése.
Febr. 11. Honvédgylés 1/2, 11 órakor a városházán.
Február 18. Biharvármegyei kereskedelmi, termény hitel-bank közgyűlése.
Február 18. Gazdasági és iparbank közgyűlése.
Febr. 24. Az országos honvéd segélyező-egyesület közgyűlése.
Márczius 8. Bihoreána közgyűlése.
Márczius 11. A Szigligeti-Társaság közgyűlése.

* **Személyi hir.** Dr. Schack Béla a felső kereskedelmi iskolák országos főigazgatója a helybeli felső kereskedelmi iskola hivatalos meglátogatása céljából hétfőn este körünkbe érkezett s ez alkalomból dr. Beöthy László főispán, dr. Bulyovszky József polgármester, *Nátafalusy* Kornél tankerületi főigazgató, *Janky* József, kereskedelmi és iparkamarai elnök, továbbá *Reismann* Mór a kereskedelmi csarnok elnökénél, valamint dr. *Hoványi* Gézánál a helybeli kereskedelmi iskola felügyelő bizottságának elnökénél a tegnapi nap folyamán látogatást tett.

* **Ő Felsége adománya a müegyetelemi segély-egyesületnek.** Ő Felsége a müegyetelemi bál bizottságának a müegyetelem segély-egylete javára magán pénztárából kétszáz koronát adományozott.

* **A rendőrség szaporítása.** Nagyvárad város törvényhatósága, a felmerült szükség folytán a rendőr tisztviselők számát egy III. oszt. alkaptánynyal, a rendőrök létszámát pedig 10 rendőrrel szaporította. Mivel a közgyűlési határozat már miniszteri jóváhagyást is nyert, a városi tanács javasolja a holnapi közgyűlésnek, hogy az ujonnan rendszeresített alkaptányi állásra írja ki a pályázatot, az új rendőri állásokat pedig a polgármester töltsse be. Az állapot a mostani szaporítás mellett sem lesz valami rózsás a rendőrségnél, mert ilyen kismérvű szaporítás keveset pótol. — Helyén való volna, ha a nem rendőri teendőket végző rendőrök is a rendőri szolgálat alá vonatnának. Lehetne továbbá a városi pénztárnál éjjeli szolgálatot teljesítő két rendőrt is *ütczán őrségre* használni, mert ha a város megkeresi a katonai parancsnokságot, azonnal rendelkez oda ki katonai őrséget, annál inkább, mert ezen pénztárban őriztetnek az állam részére beszedett adók is.

* **A mult évi vámbevétel.** Nagyvárad-város 1899. évi bevétele a vámok, hidak és helypénzekből a tavalyi 82 ezer forinttal szemben 83 ezer forintot eredményezett. A sorompóknál kövezetvám czimén 1400 koronával több jött be, mint a mult évben, de a vasuton behozott

árak után 4500 koronával kevesebb, a hidakon 1600 koronával kevesebb kövezetvám folyt be. A kevesebb bevétel okául a városi tanács azt hozza fel, hogy a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara véleménye alapján a vámdíjtételek meg lettek változtatva; egyes tételeket leszállítottak, másokat egészen törölték. Az így beállott veszteséget nem ellensúlyozta a Lászlómalom üzembe helyezése által elért új bevétel.

* **A vízvezeték újabb kibővítése.** Nagyvárad város vízvezetékét az elmúlt évben bővítették ki 50,000 frt költséggel. Most ismét baj van, mert a kutakban nem lehet az állandó vízmagasságot fentartani. Ez okból újabb kibővítés szükséges. A tanács javasolja, hogy 140 méter hosszban agyagcső gallériát helyezzenek el a víztelepen, még mielőtt a főnégátat kiépítenék a Körözsbén. Ennek a költsége 7000 koronában van előirányozva. Ilyen értelemben tesz előterjesztést a tanács a holnapi közgyűlésnek.

* **A városi munkálatok.** A város részére szükséges különféle ipari munkák biztosítására megtartott árlejtés eredménye igen kedvező Nagyvárad városára nézve, mert a beérkezett ajánlatokban 20—40 százalékos eredményeket ért el, dacára, hogy az egységárak ujonnan átdolgozva s tetemesen leszállítva lettek. A tanács a legelőnyösebb ajánlatot tett iparosoknak javasolja a munkálatokat kiadni. Ezek a következők: kőműves és ács munkákra Madarász és Társa, asztalos munkákra Tóth József, lakatos munkákra Vicsay Testvérek, szobafestő munkákra Vinkler Szidor, mázólok munkákra Havassy Zsigmond, üveges munkákra Déry János, bádogos munkákra Vlád Ágoston, cserepező munkákra Szőke Ferencz, kerékgyártó munkákra Herezeg Lajos, kovács munkákra Szalay Mihály, kőburkolásra Engel Ignác. A föld és sárhordásra Zách János és Társa adtak be legelőnyösebb pályázatot, azonban egy pótbeadványban kérik magukat a kötelezettség alól felmenteni, vagy ajánlatukban kitett összeg felül még 20 százalékot fizessen a város, mert elszámították magukat. A tanács javasolja, hogy az utólagos kérelmet utasítsa el a közgyűlés.

* **A biztosító intézetek és a tűzoltók.** A tűzoltóság azonkívül, hogy igyekszik a polgárok vagyonát a veszedelmes elem pusztításától megmenteni, a legnagyobb szolgálatot a biztosító intézeteknek teszik s tetemes összeg kifizetésétől óvják meg. Azonkívül a város vízvezetékét tart fenn, a melyből tűz esetén nagy előny háramlik a biztosító intézetekre. Ezek a szempontok vezették Budapest főváros közgyűlését, mikor megindította az iránt a mozgalmat, hogy a biztosító-intézetek járuljanak hozzá a tűzoltó-intézmény fenntartásához s ez irányban feliratot intézett a belügyminiszterhez. A székességi főváros ezen feliratát pártolás végett Nagyvárad városának is megküldötte. A tanács teljesen méltányosnak és indokoltnak látja a székességi főváros kérelmét s javasolja, hogy pártoló felterjesztést intézzen a közgyűlés a miniszterhez.

* **A sorozás.** Április hónap közepén lesz a nagy nap, a mikor a mérték alá állítják a katonaköteles ifjakat, hogy megvizsgálják, elbirja-e 3 évig a bornyut meg a többi készségeket, amelyek a zack und pack-hoz tartoznak. A katonaugyosztály már közzé tette a sorozásra vonatkozó következő hirdetményt:

Nagyvárad város, mint sorozójárás részéről közhírré tétetik, miszerint az idei ujonczás f. évi ápr. hó 17., 18., 19. és 21-ik napján mindenkor reggel 8 órakor kezdődik az ujjvárosi tűzoltólaktanya helyiségében és pedig akként tartatik meg, hogy április hó 17-én az 1879-ik évi születési és nagyváradi illetőségű 1-50 korosztályu hadkötelesek, április hó 18-án

az 1878-ik évi születésű, nagyvárad-i illetőségű II-ik koroszt. hadkötelesek, április hó 19-én az 1877-ik évi születésű és nagyvárad-i illetőségű III-ik koroszt. hadkötelesek, április hó 21-én pedig az 1877., 1878., 1879. évi születésű idegen illetőségű I., II. és III-ik koroszt. hadkötelesek fognak sor alá állítani. Felhívtnak ennél fogva az érdekelt hadkötelesek, hogy a jelzett helyen és időben pontosan megjelenjenek, mivel különben a védtörvényben előírt szigorú büntetéssel fognak fenytetni. Közhírre tétetik egyidejűleg, hogy az 1879. évi születésű és nagyvárad-i illetőségű I. k. o. hadkötelesek részéről a sorshuzás f. évi február 11-ik napján, reggeli fél 9 órakor a kisvárosháza sorozó termében fog megtartatni a melyen való megjelenésre az illető hadkötelesek, szüleik vagy gyámjuk felhívtnak. Nagyváradon, 1900. évi február hó 4-én. *Darvassy* Lajos, tanácsnok. kat. ügyi előadó.

* **Beküldetett.** Hétfőn délután a halottas kocsi majd letört a közpörház előtt! *Egy kocsi hiányzik* a burkolatból a múlt őszi javítás óta! Kocsin járó városi mérnökeink nem vesznek tudomást az ilyen bajról, a míg nagyobb szabású baleset hírére meg nem hallják, vagy a — minisztériumtól, vagy az újságból! — Másik ilyen botrány a kocsi uton a Döry-ház előtti gödör és a Fő-utcán a Loschmidt-féle ház előtti gyalogjárda. Innen a csatornanyílást fedő *rostély hiányzik* több mint egy egész év óta! Tessék meghaligatni a közeli községek lakosságát. Gyerekét, kocsiját, lovát, csak ettől a két biztatótól félti Nagyváradon a falusi nép.

* **A tűzjelzés telefonon.** A legtöbb telefon előfizető, tűz esetén mielőbb óhajtja tudni, hogy hol van a tűz s a tűzoltó őrtanyával akarnak telefon összeköttetésbe jönni. A telefon központ azonban tűz esetén nem kapcsolja be a tűzoltó őrtanyát. E tárgyban Nagyvárad város törvényhatóságának egyik tekintélyes tagja interpellációt is intézett a polgármesterhez. Az teljesen lehetetlen, hogy tüzesetén magánosokkal összekapcsolják a tűzörséget, mert ekkor az egyes tűzoltó különítmények és a tűzörség között szabadnak kell lenni a vonalnak, éppen a közbiztonság érdekében. Azt tervezik, hogy tűz esetén a tűzörség értesítse a telefon központot a tűz helyéről s az egyes előfizetőknek a központból megmondhassák, hogy hol van a tűz.

* **A Városliget jege még látható.** Tehát majdnem egy hónapot húzott kitarással keresztül, hogy a friss fagyot bevárja. Most már öt fok hideg s két napi munka szükséges ahhoz, hogy újra erős jég borítsa be a tavat. Minthogy pedig a tizenöt év majdnem minden márciusában korcsolyáztak ezen a jégpályán: az állandó jegyek tulajdonosai tudják, hogy e hóban még — sokat korcsolyáznak.

* **A vaskóhi bányák érdekében.** *Back* Károly budapesti lakos, a vaskóhi bányák jelenlegi bérlelője, illetve tulajdonosa, teljes erővel kiakarja aknázni a Vaskóh vidékén levő gazdag vas- és márvány telepeket. Magára vállalta, a bányák üzeme érdekében a vaskóh-kimp-restyiratói ut kiépítését és fentartását. Az utvonal első szakaszának költségeihez azonban a vármegye segélyét kérte. Biharmegye közgyűlése az 1.000.000 frtos kölcsön intercalaris kamatai terhére meg is szavazott az ut építése céljából 3000 frtot. A belügyminiszter a megyegyűlés ezen határozatát helybenhagyta.

* **Nagyvárad a szeszgyárok mellett.** A pénzügyminiszterium az ipari szeszgyárosok termelési maximumát, vagyis szesz kontingensét nemrégén állapította meg, mert a mezőgazdasági szeszgyárokra helyez nagyobb súlyt, gazdasági szempontból. Az ipari szeszgyárosok azon vélekedésben vannak, hogy újabb kontingens leszállítást tervez a pénzügyi kormány, a mely az ipari szeszgyárokra a megsemmisítésse

fenyegeti. Ennek a meggátlása végett Aradon országos értekezletet tartottak, a melyből memorandumot intéztek a pénzügyminiszterhez. Azonkívül a nagyvárad-i szeszgyárosok megkeresték a Kereskedelmi és Iparkamarát és Nagyvárad városát, hogy mozgalmukat felterjesztéssel pártolják. A kamara már elegett tett a szeszgyárosok kérelmének. Nagyvárad város tanácsa a holnapi közgyűlés elé viszi az ügyet s javasolja a törvényhatóságnak, hogy pártoló felterjesztést intézzen a miniszterhez.

* **Uj vihar közeleg.** Barométer ur hétfőn este tul volt már az eső határvonalán, mind a mellett holdvilágnál (notabene: ki *ellenőrzi* az utcái gázlámpákat?) sétálhatott éjjelutánig. Tegnap reggelre borongós égboltot hozott a hajnal. 740 milliméterig esett a higanyoszlop s még mindig menekészen állt a süllyedésre. Olvasóinkat arra kérjük, kísérik figyelemmel a fellegek mozgását is. Érdekes kavargást láthatnak néha. Mert a jelzett vihar tőlünk távol nem csupán a föld felületén, de a magas légkörben is lejt a »pas d'catr«-t.

* **Az izraelita nőegylet thea-estélye.** A Biharmegyei nőegylet thea-estélyeinek sikerein felbuzdulva az izraelita nőegylet is elhatározta, hogy thea-estélyeket rendez. Az első thea-estét ma délután rendezik 5—9 órák között a Fekete Sas nagytermében. Ezen thea-estély érdekességét nagyban emeli az a körülmény, hogy sétatangversennyel lesz egybekötve. Belépti díj egy korona.

* **Névmagyarosítás.** *Krausz* Jónás nagyvárad-i lakos vezetéket nevével *Kovácsra* magyarosította. — *Grünbaum* Dávid érmihályfalvai lakos vezetéket nevével »Szénás«-ra változtatta.

* **Halálozás.** *Mátyás* János a »Vasfürdő«-gépész f. hó 5-én elhunyt 40 éves korában. Özvegye sz. *Keller* Jozefin, kis leánya és unokanővére *Lindner* Péterné gyászolják halálát.

* **Elveszett.** Hétfőn az esteli órákban elveszett a Fő-utcán a Kishidtól az Uri-utca szegletéig egy női gyűrű. A megtaláló jutalomban részesül, ha átadja a rendőrségen.

Délafrikai háború.

A zulu földön fölbukkant angol haderő, úgy látszik, arpa lett volna hivatva, hogy kombinatív Bullernek tervezett előnyomulásával a búr haderőt megoszlatásra kényszerítse. Ez, mint már jeleztük, nem sikerült, mert a búrokat jó eleve értesítették a Durbanból zulu földre szállított angol csapatok érkezéséről s egy mozdulattal berontottak zulu földre s mindazokat a magaslatokat elfoglalták, a melyekről a Transzvalba vezető utak fölött teljesen uralkodni lehet.

Buller, mint látszik, a búrok ezen taktikai műveletéről még mit sem tudott, midőn 3-án virradóra a Tugelán másodszor átvitte hadseregét. Abban bizakodott, hogy a zulu földön váratlanul megjelenő angol haderő a búrokat oly zavarba fogja hozni, hogy ő e közben *Ladysmith* előtt megjelenhet, a mint ezt épp oly elbizakodással hirdette pár nap előtt, mint azt, hogy karácsonykor Pretóriában lesz.

Most tehát hadseregével újból a Tugela északi oldalán van és az a kérdés, ha a búrok részéről a fogadtatás újból olyan lesz, mint a spions-kopi, vajon hasonló kényelemmel fog-e visszamenekülni imét a déli partokra, mint első alkalommal, midőn a búrok nem üldözték?

Minthogy a zulu föld felől a remélt támogatásra nem számíthat, alighanem újból önként rohant egy veszedelmes csapdába, a melyben ezuttal oly katasztrófa érheti, a mely minden eddigi vereségét hatványozott mérvben tulszárnyalja.

Bullert igen valószínűleg a búrok, most harcra fogják kényszeríteni, ha netán megszagolva a veszedelmet, puskalövés nélkül óhajtana visszajutni a Tugela déli partjára.

Az újabb ütközetnek pár nap alatt be kell következnie és ennek kimenetele körülbelül döntő lesz az egész háboru sorsára nézve, Angliában nőttön-nő a kormány háboru-politikája ellen az indokolt fölháborodás a népben, melynek ifjuságát embertelen kegyetlenséggel áldozza föl a teljesen igazságtalan háborúnak. Ez a fölháborodás végre is elementáris erővel fog kitörni s meg fogja akasztani a további ember-áldozatokat.

Mai távirataink a következők:

London, febr. 5. A Daily Telegraphnak jelentik szombati kelettel a Fokföldről: French tábornok a Kolesberg körül elterjedő hegyekben 7000 burt »teljesen bezárt«. A búrok táborukat a hegyek közé, az angol lövegek hordképességén kívül helyezték el. French úgy vélekedik, ha »két hajó-ágyuja volna«, a búrokat táboruknak átadására »lehetne« kényszeríteni.

(De ha nincs, akkor ő marad bekerítve.)

Buller újabb veresége.

London, február 6. Durbanból jelentik, hogy Buller tábornok újabb kísérlete *Ladysmith* felszabadítására, teljesen sikertelen maradt. Ugyanezen hirt közli a párisi »Petit Bleu« is.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör választmányi ülése. A nagyvárad-i kath. kör választmánya ma szerdán, február hó 7-én este fél 6 órakor ülést tart, a melyen a közgyűlés napját állapítják meg s előkészítik a közgyűlés tárgyait.

A „Budapesti katolikus mesteregylet.“

A katolikus iparosok ügyének terén ismét egy hatalmas lépéssel haladtunk előbbre. F. hó 4-én alakult meg az orsz. közp. kath. legényegylet Rottenbiller utcai házának disztermében egy új intézmény. *Budapesti katolikus mesteregylet* czímen. Ezen mesteregylet céljával tüzte ki a katolikus iparos mesterek ügyét és érdekeit felkarolni, azokat megvédeni, támogatni és magát a katolikus iparos mestereket pedig mint az egyletnek tagjait, erkölcsileg és anyagiilag támogatni és segílyezni. Ez az eszme nem új. Már nagyon régen mikorjában a katolikus legényegyesületek kedtek életképesekké válni az országban, már akkor hangoztatták egy ilyen intézmény szükségességét, akkor azonban az eszme még nem volt kivihető. Mint mindenben úgy sajnos ebben is csak utánózatunk, mert Németország nagyobb városaiban, sőt talán majd mindegyikben már meg van a mesteregylet, a mely ott már biztosította a saját létét, egyszersmind tagjainak jövőjét is.

Különösen Németországban, a hol az ipar már régen virágzik, de az iparos ügyek is rendezettebbek, mint nálunk Magyarországon, nem csodálhatjuk, ha az ipar és az iparos egyletek már régen meg vannak, valamint nem csudálható az sem, hogy az egyik mester-egylet csak a legutóbbi évben is hiteles kimutatás szerint tavaly 2 millió forintnyi hitelforgalmat csinált és emellett munkaképtelen kath. iparos mestereket segílyezett. Ha tehát Németországban bevált a mester-egylet, be fog válni nálunk is, annál is inkább mert ha valahol, úgy nálunk van szüksége a katolikus iparosoknak támogatásra és segílyezésre, az ügyeiknek pedig védelemre.

Az hisszük, hogy *Schiffer* Ferencz pozsonyi kanonok az orsz. közp. kath. legény-egylet érdemekben megöszült elnöke, mint a mester-egylet megteremtője, szintén ezen a véleményen volt akkor és van most, mikor az eszme keresztülvitelén fáradozott s mikor azt keresztül vitte a 4-én tartott közgyűlésen.

Hogy mennyire érdekli a katolikus iparos mertereket a saját ügyök, kiténik abból is, hogy a fővárosi katolikus iparos mesterek várokozásokon feül igen nagy számban jelentek meg a gyűlésen és a vidék, a hova csak eljutott a mozgalom híre, szintén képviselve volt és kiknek nevében *Mamusich* János szabadkai prépost plébános és legény-egyesületi elnök mondott üdvözlő szavakat.

Schiffer Ferencz pozsonyi kanonok, elnök igen meleg és hatásos beszéddel nyitotta meg a gyűlést, maga mellé társelnökül *Molnár* Mihály és *Némethy* Ignác iparos mestereket vévén, mindenekelőtt felolvasták *Steiner* Fülöp székesfehérvári püspök üdvözlő táviratát. Következett az alapszabályok tervezetének bemutatása, melyet *Buday* Aladár az alakuló gyűlés jegyzője olvasott fel és elfogadásra ajánlotta.

Az alapszabály-tervezet egyes pontjai fölött igen élénk eszmecsere folyt le és kevés módosítással el is fogadták egyhangulag.

Végül az így megalakult mester-egylet megválasztotta az ideiglenes választmányt és *Vaszary* Kolesz bibornok hercegeprimásnak, valamint *Steiner* Fülöp székesfehérvári püspök, a legény-egylet diszelnökének ez alkalomból üdvözlő táviratot küldött.

A gyűlést nagy társas vacsora követte, melyen a megjelent iparos mesterek a többi vendéggel együtt a késő éjjeli órákig igen kedélyesen szórakoztak.

Adja Isten, hogy a lelkes kezdetet eredményes munkálkodásban eltöltendő jövőendő váltsa fel.

Kerék Zoltán,
egyesületi pártoló tag.

IRODALOM.

A Haldokló föld. René Bazin francia író ily című, nagy hatást keltő agrár regénye magyarban is napvilágot látott *Kolozsváryné Korányi* Ilona jeles fordításában. E regényben a gazdálkodó osztály jelenlegi helyzete van feltüntetve, igazán megható, regényes vonásokban s a földnek problémája van tárgyvalva.

A Haldokló föld tehát irány regény, még pedig a legjobban sikerült fajtából. Fő alakja a regénynek egy öreg bérlő, ki őszinte ragaszkodással viseltetik ahhoz a földhöz, melyet elődei nemzedékeken keresztül műveltek és éppen azért nagy ellentétbe jut a városokba vágyó ifjabb generációval. A csinos kiállítású kötet ára 2 korona, s megrendelhető a Magyar Gazda Szövetség titkári hivatalában. (Bpest.)

Igazságszolgáltatás.

A debreczei törvényszék új elnöke. A debreczeni kir. törvényszék elnökévé dr. *Szűts* Miklós debreczeni ítélő táblai bíró lett kinevezve.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Urbán* Adolf.

5036 Indrie Mojsziné gondatlanságból okozott emberölés.

5037 Tersuszi Mártonné emberölés.

5264 Tyirla Gergely testisértés.

5275 Nagy Sándor becsületsértés.

5276 Bucher Gáborné becsületsértés.

5338 Stökler Soma okirathamítás.

5025 Aszrai József rágalalmazás.

5026 Nagy Imre rágalalmazás.

5230 Mairovitz Mór rágalalmazás.

5240 Tyirbe György testisértés.

5378 Mócz Dimitrie közcsend elleni kihágás.

227 Id. Kovács József testisértés.

Előadó: *Poynár* Dénes.

3688 Práth Márton és társa vallás elleni vétség.

4799 Krecsun Flora testisértés.

4800 Brencz Gyurkáné testisértés.

4925 Markovics Sándor párviadal.

4962 Hajdu Sámuel rágalalmazás.

4742 D. Farkas József és társa közcsend elleni kihágás.

4743 Hajdu Sámuel rágalalmazás.

4744 Stanger Róbert rágalalmazás.

4748 Borsos József közcsend ell. kih.

4751 Kondács János lopás.

4758 Herbej Vaszalie jogtalan elsajátítás.

4819 Popucz József testisértés.

SPORT.

A városliget »elvétele.«

Görögország el akarta venni Törökország-tól Krétát!

Amerika elvette Spanyolországtól — Cubát. Angolország el akarja venni a búroktól Transzvált: csoda-e hát, ha Sport-tér el akarta venni tőlem a Városligetet; Nagyvárad tanácsa elvette az évi segélyt; Réz Mihály meg el akarja venni tőlem a — játéktereket.

Mert kérem, valamit *feltalálni*, ehhez éss kell!

Valamit *meztalálni*, ehhez elég a tapogató.

Amde valamit *elvenni*, ehhez nem kell sem ész, sem tapintat! Elég maga a hatalom; a nyers erő!

Tessék — *átvenni*! Kifizetni tizenöt évi tulkiadásomat, fáradozásomat! Ez lesz az uri *finomság*! nem pedig cselet vetni! Uri embereket behívni *segítő*! Én tizenöt éven át küzdöttem *egy magam*! Kinevettem a kik engem untalan kinevettek! Bezzeg! Kéne most a Transzvált! Félig készen van. Jónak találják azt így is a hogy van — angolosan!

Még csak nem is sóhajtottam én, mikor a Rhédey-kertbe vitték a gyermek-majális, nép-ünnepélyt, *jószív*-ünnepet, bicikliversenyt, tornaversenyt, monstre majálisokat monstre bevételekkel, monstre számadásokkal stb. Nevettem, mikor bokáig jártak a jégpályában, lámpionestélyek idején. Mosolyogva néztem a Kappel tanár ur által *gondozott* *játékteret*, melyről kaszával és kapával verték le előbb a *gyomot*, hogy a gurdin között járni lehessen, kaczagtam a *»korcsolyateret*«, melynek: *»vize zöldül, jege lágyul, — így mulik ki a világból*«. Hallgattam a *»katonazenét*« mely utoljára nem volt más, mint a *»malaczbanda*! Olvastam sok hirt a Városliget elvételéről. Kértem, vártam, hogy vegyék át tőlem!

A társadalom jótékony urai, családjai, a kik 6180 forint adományt tettek le 15 év alatt a Városliget, fejlődéséhez, azok arra intenek, hogy meg se mocszanjak! A kik pénzt *fizettek* a csolnakázás és korcsolyázásért, azok arra kérnek, hogy őket el ne hagyjam. Hanem a kik sem Istennek, sem embernek nem dolgoztak még *ingyen* Nagyváradon, azok hirlapi cikkekben hirdetik, hogy: *most*, de most igazán, no most végképen, most meg komolyan stb. csakugyan *elveszik* a Városligetet.

Persze! Nincsen már több csak 200 forint váltóadósság! 2211 forint deficit? azt nekem adják! És meg se szólítanak, hogy: Hé! Hallod-e? Meg akarjék ám veled osztani a fáradságot! Ezelőtt 15 évvel, mikor még Trefort volt a közoktatásügyi miniszter s azt sem tudtuk, hogy lesz-e még egy közoktatásügyi miniszterünk, vagy elnyél az orosz birodalom: Réz Mihály, ma már községi iskolai *felügyelő* azt mondta: *»a Rátkay munkájába belekötői nem lehet. Ont-sunk tehát a nyakába sok dolgot!*

Mikor a megszaportott óra sem ártott, eltiltották játékteretemtől az ifjuságot! A *polgári iskola tanító testülete* felszólította felelésre mindazokat, kik tegnap (ingyen) a Városligeten csolnakáztak. Persze! Akkor még más lábon

állt az *egyelítés* e testület és Réz Mihály között.

Közös erővel *tollak ki* a polgári iskolai tornatanításból s m'edn oda engem Ritoók Zsigmond kir. tanácsos ur *előrelátása* ujra visszavitt, felzudult a paedagogia, hogy sok tanulót együtt tornáztatni nem lehet!

Méltóztatnak emlékezni a tűzoltó zászló-ünnepélyre? Tetszett látni? mit tett akkor 4—5 száz gyermek? Egy vezetővel!

Ment a *»Városliget elleni gyűlölet* tovább! Kunz tankerületi főigazgató ur *a jégről rendelle vissza az ingyen* korcsolyázó diákokat! *Kotunovics* Sándor igazgató ur hozta tudomásomra ezt a *»felsőbb helyről jött*» rendeletet.

Nem ejtett engem kétségbe a *»hatóság*» szava! Egy nemeslelkű ember, *Winkler püspök ur utján*, megközelítettem Magyarország akkori közoktatásügyi miniszterét, gróf *Csáky Albin ur ó nagy méltóságát* s nem csak én kaptam a korcsolyázás, csolnakázás, uszás, vivás, játék, torna verseny tartására engedélyt hanem *országos rendeletben* röpült az szét — Magyarországból!

Komlóssy József városi gazdasági tanácsos, még gyermek volt, a mikor tornaversenyeket rendeztünk!

Ezekből fejlődtek ki az országos és kerületi tornaversenyek, a melyeket a tűzoltó és dalárversenyek mérczéjéig, súlyszettek alá, tapasztalt tóditók, szerepvivők! Ma már *nem a játéktér a divat*, hanem a *mérés*! Persze nem yardok szerint, hanem az ifju erőnek grammok és decziméterek szerinti kimutatásával. De ehhez — érteni kell!

Olyannak látszik ez a tudomány is mint a tanítóság! Nem okvetlenül kell hozzá *dip-loma*. Hanem a ki *tudás nélkül* fog ehhez, nyomorékká tesz 5—6—10 nemzedéket!

De haladjunk a tárgy *mellett* tovább!

Én 5624 forint váltó adósságot; tizenöt év óta szakadatlanul tartó munkát áldoztam a Városliget fejlődéséhez.

Hatezernél több ifju tanult meg evezni úgy hogy az bátran esküdhettek felséges királyunk vitézévé, mert *vizen és szárazon* a maga erején is megáll!

Engem megaláztak! diákjaimmal odarendeltek a Sporttérre a Rhédei-kerti ünnepélyek, tornaversenyek, tóditásához! Dolgoztam panasz nélkül! Nem irigyeltem a néparadást és az elképzelhető bevételeket. Vártam békében, hogy *»eljön majd az idő teljessége*!

És most, hogy kibizonyult a Liget állandó jósága, kiméretlen modorban írják e helyről, hogy: *elveszik*! Török, szakad — *elveszik*!

Törvényhatósági végzés, miniszteri jóváhagyás adta kezelésem alá ezt a térséget. Ezen az uton vehetik át csak! Másként én is török, mert a bür-becsület bennem is mozog!

Én ingyen vezettem, vezetem Nagyvárad *társadalmának* tiszta szellemű tornaüggyét! Kérem, mily óriás összeget kaptak s kapnak önök, a sporttérre; sétánygondozásra stb. Szednek tagsági és tandíjat! Hát miért nem hagyják békén az én parányi Transzválomat?

Avagy önök csinálnak majd csolnakát, — vizvezetési vízből? fagyasztanak talán *mü-jeget*? Olyat, minő néhány éven át a sporttérre jég volt? Az eltiltott *kifutó* helyett rendezni fogna *mü játékokat*; természetesen 1—2 hatos, 1 korona belépti-díjjal!

A bizony! Azok lesznek majd szépek, azok a *müjátékok* s e mellett *divatosak és izlésesek* is lesznek, minők a mü-vaj, mü-bor, mü-szem, mü-fenyő, a milyennel egy igen magas urat is félre — akartak vezetni Nagyváradon! Hát *ez a spártai jellem* készül Nagyvárad ifju nemzedékének *irányt adni*? Ez viseli *szívén* Nagyvárad fejlődését, közügyeit, — játéktereit?

Mintha elég lett volna már belőle?! Én kiválóan megelégettem! Elképzelhető örömmel hagyom oda a Városligetet. Azonban futni nem fogok, mert engem meg nem ijeszti sem az elefánt ereje, sem a *páriák* kiáltása! A kezemhez vett pénzről meg — számolni tudok! A mit elköltöttem annak — eredménye *van*!

Megkérdeztem Nagyvárad város tisztelt polgármesterét, főjegyzőjét, főügyvédjét, főszámvévőjét, gazdasági-, adóügyi-, katonaiügyi tanácsosát. Egyik sem siet az *átvétellel*! Az elvételt nem is említik!

Hát elveszi majd Busch Dávid, Réz Mihály és Gábel barátom!
Menjünk hát a csatára! Csatára lelkesen! A szent ügyet meg nem buktathatja semmi sem!

Hallom azt is, hogy ez a hecczelődés csak azért történik, hogy a sétányok 4000 forintos költségvetésétől elriasszanak.

Kérem! Ez többé már nem az én ügyem! Megalakult már egy »városi kör«, melynek tagjai pontos jegyzéket vezetnek arról, hogy: — hány napszámos dolgozik a sétatereken?

»Nagy a bizalom!«

Azt tehát, hogy mennyibe kerülhetnek a sétaterek, a nép józan gondolkodása maga kiszámítja! Hát: fizet érte még egy évig — hat-ezer forint tandíjat!

Ettől a körtől én távol állok. A munkájához nincs közöm! Törvényhatósági tagok, igen szép szerepe ez! Én arra fogok törekedni, hogy a város kertésze gyümölcsfával árassza el Nagyvárad határát, miként Kecskemét határát a város kertésze elárasztotta!

Tessék kecskeméti »Édes atyánkfiait« megkérdezni, hány ezer forintot vesznek be cseresznye, kajszin, meggy, alma, körte, szilva, duráncai czimén?

Magyar példabeszédünk szerint az uraknak diszfája s a szegénynek gyümölcse terem!

Urak vagyunk! igen! Urak! Hatezer forintot költünk sétaterekre! Gyümölcsfánk az nincs! De sok utánjárásra kapunk pénzt, — váltóra, mert ilyen papirost kezdünk — »homlitani!«

Rátkay József.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTÁR:

- Február 10. A réti népkör tánczestélye a Bazárban.
Febr. 11. Református bál a Sasban.
Febr. 17. A nőegylet kalikó bálja.
Febr. 18. A kath. legény-egy et tánczestélye a Zöldfában.
Febr. 24. Tiszti estély.
Febr. 27. A jogászok tánczestélye a kereskedelmi csarnokban.
Febr. 27. Zenekedvelők jelmez-estéje.

A zenekedvelők bálja.

Bizonyára emlékeznek még olvasóink arra az országos hírű fényes bálra, a melyet a »Nagyváradai Zenekedvelők Egyesülete« rendezett három évvel ezelőtt, 1896-ban. A híres jelmez-estély, a milyen még a vidéken nem volt, ma már csak in effigie él; mert megrögzítve ott van most is egy-egy pompás album alakjában minden család asztalán, hogy olykor-olykor édes reminiscenciákat ujtson fel. Nem tudjuk hogy a fel-felujuló reminiscenciák, avagy pedig a zenekedvelők próbáján a világosságot szolgáltató ragyogó szempárok az előidéző okai annak, a mi 27-én a Fekete Sasban fog lejátszódni, de álljon bár így, vagy úgy a dolog, tény, hogy a nagyváradai Zenekedvelők Egyesülete passzív pozíciója megingott s Mezey Mihály elnökével az élén elhatározta, hogy ismét az aktivitás terére kíván lépni. (A tehetségük meg van hozzá! Szerk.) Olyan fényes jelmez-estély csak egyik-másiknak forog a fejében, a kinek természetesen még a feje nem forgott az ilyenektől, mert ilyen híres bál csak 25 esztendőben sikerül egyszer. Meg aztán azt is tudja a zenekedvelők egyesülete, hogy rossz csillagok járnak, épen ezért csak egy kisebb kaliberű álarozos estély rendezését határozta el f. hó 27-re a Fekete Sas nagytermében, — még most sütik-főzik a terveket s ha majd készen lesznek vele akkor (azt ígérték) megütik megint a nagy dobos s szétküldik a meghívókat is! Mi pedig azt kívánjuk nekik, hogy annyi tehetséget a kivitelben, mint a mennyi tüzet tapasztaltunk az előhozatalban s Nagyvárad leányainak a fejéről a menyecskei pártát a bizonyosan bekövetkező böjt sovány szelei sem döntendik le.

A Réti Népkör tánczestélye. Szombaton e hó 10-én fog lezajlani a réti népkörnek ideai tánczestélye, melyet az idén a Bazár heiyiségeiben rendeznek. E mulatságra igen sokan készülnek, úgy hogy e multság pompásan fog sikerülni ép úgy mint a körnek minden előbbeni multságja. A tánczestély rendező bizottsága mindent elkövet a multság érdekében, s bizonyára nem hiába.

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Irta: Fernand-Hue.

60

Franziából fordította — Ó.

— Az öreg Operbom azt mondta, hogy már nem emlékezik a ruházatra, de felesége mindenre pontosan emlékezett és Péter állította, hogy a leirt öltözet teljesen megegyezik a kis Henrik öltözetével.

Az adatok teljesen összeváltak, így hát Cornelius személyazonosságához szósemfértelt. Most írásba kellett foglalni az öreg búr vallomását, de Operbom nem tudott írni, azért a vallomást először Ferencz írta le hollandul, majd Dóver ugyanazt angolra fordítva.

Ezalatt Cornelius elmondta nevelő atyjának, hogy ő most egy nagy vagyon birtokába fog jutni s azért el kell mennie Amerikába, de azért soha sem fog megfélekezni nevelőszüleitől, a kik úgy bántak vele, és úgy szerették őt mintha gyermekük lett volna. Az öreg Operbom és családja nagyon megörült Cornelius szerencsésének, csak azt sajnálták, hogy valószínűleg soha sem fogják egymást többé látni.

Mikor Ferencz befejezte az írást, hangosan felolvasta, azután Operbom és neje hitelesítéssel egy-egy keresztet rajzoltak alá, Ferencz és Dóver pedig aláírták. A kapitány azután átnyújtotta az írást Corneliusnak:

— Kedves Gérard Henrik, tegye el ezt az írást, mert ezzel bizonyíthatja majd a törvényszék előtt személyazonosságát.

Henrik, — most már így nevezhetjük — gondosan eltette az iratot azután megindult hangon szólt a parancsnokhoz.

— Nem is tudom hogyan mondjak önnek köszönetet azokért a miket érettem tett. Mindig a legnagyobb hálával leszek ön és kedves családja iránt, hogy ezen fáradságos és legkisebb reménnyel sem kecsegtető vállalatban résztvettek.

Azután Dóverhez fordult.

— Önnek is köszönetet kell mondanom, bár tudom, hogy nem éppen az én kedvemért veit részt a vállalatban.

— Az igaz, de azért higgye el nagy örömmre szolgál, hogy én is közreműködhettem.

A vacsora ideje elérkezvén, az összes családtagok egybegyültek és nagyon örvendeztek Henrik szerencsésének. De legboldogabb volt Péter, a ki nem győzött eléggé kedvében járni Henriknek s újra el akarta neki mondani azokat a meséket, a melyekkel a csolnakban mulattatta.

Késő este volt már, mikor utasaink kocsijuk felé mentek. Parr ment elől utána Margit, György és Dóver, hátul pedig Páter, elégedetten szíva elválhatatlan pipáját. György egyszer megállott, hogy megvárja Pétert, Margit pedig előre akart sietni nagybátyját utólérendő. Dóver azonban visszatartotta.

— Maradjon egy kicsit, kisasszony, beszélni akarok önnel.

— Nem vagyok rá kíváncsi, hogy mit akar mondani.

— Hallgasson meg kérem, nem fogom többet hasonló beszélgetéssel terhelni.

— Mit akarhat még tőlem?

— Hát nem tudja? . . . Miért követtem hát minden lépését, mióta Pretóriában meg-láttam? Miért osztottam hát e fárasztó utazás

minden veszélyében, melynek most már vége szakadt? . . . Mert szeretem!

— Még most is?

— Most is és mindaddig, míg nyiltan nem felel nekem. Szeretem, gazdag vagyok, akar-e nőm lenni?

— Nem!

— Miért?

— Mert nem szeretem, gyűlölöm!

— És mert azt a másikat szereti, ugy-e bár? Ezt a Gérardot, a kit elbűvölt, megbabonázott és a ki most készségesen rakja lábaihoz milliót. Kegyed nagyon ügyesen járt el, kisasszony és én gratulálok hozzá.

— Mit akar ezzel mondani uram?

— Ön ért engem kisasszony. Hanem esküszöm, hogy soha sem lesz a Henrik felesége!

— Fenyeged? Hátha szólok nagybátyámnak, vagy Henriknek?

— A mint tetszik.

— Ön nagyon jól tudja, hogy azt nem fogom tenni és vissza él vele, mert ha elmondanám, hogy hogyan beszél velem, megölnék önt.

— Egyszóval viszautasít?

— Igen.

— Megérkeztek a kocsihoz és elváltak.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Az új váci püspök.

Budapest, febr. 6. (Saját tud. táv.)

A képviselőház folyosóján ma teljes pozitívással beszéltek, hogy az új váci püspök gróf Csáky Károly esztergomi kanonok lesz.

Katholikus autonómiai ülés.

Budapest, febr. 6. (Saját tud. távirata.)

A mai ülésen, a melyen gróf Apponyi Albert is megjelent, gróf Szapáry Gyula elnökölt. Az első szónok Szimyei Merse József a többségi javaslat mellett foglalt állást. Okvetlenül szükséges szerinte az autonómiának mielőbbi létesítése. A következő szónok Mladonicsky Nándor volt. Mindenekelőtt köszönetet mond Zichy Nándornak, a miért fellépésével eloszlatta azt a látszatot, mintha a kongresszusban nem a legnagyobb egyértelműség uralkodnék. Figyelmezteti a nagygyűlést, hogy csupán a jogálláspontjára helyezkedjék, mint a mely legjobban megfelel a gyűlés méltóságának. A kisebbségi javaslatot ajánlja elfogadásra és nem fogadja el Horánszky javaslatát. Ezután Rónay Jenő torontáli főispán a kisebbségi javaslatot pártolja.

Bányász sztrájk Resiczán.

Szeged, február 6. Resiczabányán

ötszáznyolcvan bányamunkás beszüntette a munkát: nagyobb munkabért és kevesebb munkaidőt követel. A sztrájkolókhöz értesülésünk szerint csatlakozni fognak a dognácskai bánya munkásai is. A hatóságok sietve tesznek meg minden intézkedést, hogy a sztrájk következtében rendezavarás ne forduljon elő. Tirts csendőrhadnagy távirati kérelmére a szegedi csendőrpáncsnokság összpontosította a csendőrséget; Verseczről és Lugosról pedig katonaságot indítottak a sztrájk színhelyére, mert a mozgalom egyre szélesebb és fenyegetőbb arányokat ölt.

Szeged, febr. 6. (Saj. tud. táv.) Resiczán a munkások tömegesen hagyják oda munkát s a sztrájkolók tegnapi száma már megháromszorozódott. Jelenleg mintegy 1800 vasmunkás sztrájkol és lényeges fizetésjavítást követel.

SZERKESZTOI POSTA.

Előfizető. Az Andrányi Lajos temetését fő-
uri nagy gyáspompával Weiszlovits Adolf és fia
temetkezési intézete rendezte nagy pontossággal. Ilyen
inspozáns temetés évek óta nem volt Nagyváradon.

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899.
febr. hó 6-ik napján tartott vásárban eladott
termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.40—13.80. Kétszeres buza
11.10—10.60. Rozs 10.80—10.30. Arpa 10.40—
9.80. Zab 9.80—9.20. Tengeri: 9.60—9.20.
Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 13.—. Köles-
kása 24.—. Burgonya 5.—. 100 kiló lángliszt
26.—. zsemlyelisz 24.—. fehérkenyér liszt 22.50,
barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.40,
szalma 1.—. Szalonna 94.—. 6 kiló zsup-szalma
—12, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm.
bükfa 6.50, tölggyfa 6.—, cserfa 6.70, 100
kiló marhahus 96.—, öntött gyertya 92.—.
Lámpaolaj —88. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor
—80. Pálinka —64, Szilva-pálinka 1.70.
Szesz 1.90. 1 mm. kőszó 21.40, nyers fagyú
46.—. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—,
mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju
—.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, uj bor
46.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40,
puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —
repeze —.—, dió 40.—, mogyoró —.—, aszalt
szilva 40.—. Egy kilogramm savanyu káposzta
—20, szalonna 1.12, sertéshus 96, juh-hus 68, ve-
res hagyma 16, fog-hagyma 50, bors 2.—, pap-
rika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kóolaj 44,
mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—,
1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi február hó
6-ról. Tiszta buza körülbelül 340 hltr, kétsze-
res buza 70 hltr, rozs 200 hltr, árpa 90 hlt,
zab 110 hltr, tengeri 270 hltr, burgonya 280
hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 45
drb, félhizott 70, sovány 100, süldő 270, ma-
lac: 380, hizott marha 11, jármás ökör 300
fejős tehén 210, borju 196, bivaly 8, juh és
kecske 45, ló 448.

Marha ártáblázat 1899. február 6-ról.
Egy pár első rendű jármás ökör 590—650, egy
pár másodrendű jármás ökör 470—550, egy pár

harmadrendű jármás ökör 250—450, 1 drbfejős
tehen 88—220. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 146—
190. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110—150.
1 drb. veres borju 21—34, 1 drb. fél éves borju
32—42, 1 drb egy éves borju 46—64, két éves
borju 66—128. 1 drb hizott sertés 78—122,
1 pár fél éves 30—34, 1 pár egy éves sertés
44—62, 1 pár két éves sertés 68—110. 1 drb
igás ló 120—170, 1 pár ökörbőr 34—44, 1
pár tehénbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16,
1 pár lóbor 10—20.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, február 6.

Buza októberre	7.82
Buza áprilisra	7.67
Uj tengeri	4.92
Rosz okt.	6.89
Zab okt.	5.02
Káposzta, repeze, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, február 6.

Az irányzat csendes.	—
Oszták hitel	379.90
Magyar hitel	379.50

Allamvasut	825.—
Rimamurányi	828.—
Magyar jelzalog	231.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. február 6-án.

Magyar aranyjárdék 4%	98.50
Magyar koronajárdék	94.30
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,70%	100.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,70%	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.75
Italmérési jog megváltási kötvény	99.50
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	95.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	162.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	141.25
Oszták járdék papirban	99.50
Oszták járdék ezüstben	99.30
Oszták járdék aranyban	99.—
Oszták korona járdék	99.—
Oszták államsorsjegyek	138.25
Oszták magyar bankrészevény	18.05
Magyar hitelbankrészevény	759.—
Oszták hitelintézet részevény	759.50
Párisi vista	96.30
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.19
Németbirodalmi márka	118.—
London vista	242.35
20 márkás arany	23.60

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Sziládky és Társa

férfi-szabó cég

üzlet helyiségét
folyó év február 1-étől

a Bazar-épületbe,
a volt Fehér Izrael-féle helyiségbe helyezte át.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykátá	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucsá	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érm.ályfalva ér.	7 29	4 01	5 35	4 58	9 47
Buca	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd	—	—	12 07	2 12	5 17	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Rév	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp	1 17	5 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Élesd	1 48	7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalva	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Mező-Telegd	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	—	—	1 00	3 00	6 21	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
F.-Vásárhely	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	—	—	1 14	3 12	6 37	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Várad-Velenceze	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	—	—	1 28	3 25	6 56	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki	—	—	1 36	3 32	7 08	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Püspöki	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Bors	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze	2 24	—	2 30	4 05	12 29	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Mező-keresztes	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely	—	—	2 41	4 16	12 44	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Mező-Peterd	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
B.-Ujfalva	3 18	9 23	12 29	12 —	4 16	Élesd	3 04	7 28	3 21	4 56	1 43	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Sáp	—	9 38	12 47	12 —	4 49	Rév	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Báránd	—	—	1 01	1 —	5 13	Brátka	—	—	4 06	5 43	2 57	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
P.-Ladány	4 03	10 06	1 34	1 —	5 31	Buca	—	—	4 27	6 04	3 26	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Szolnok	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Nagy-Kátá	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Budapest ér.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					

Nyomatott a Szent-László-nyomdában Nagyváradon.